

הודעה לעיתונות

אתר: www.cbs.gov.il דוא"ל: info@cbs.gov.il פקס: 02-6521340

ירושלים, כ"ב באדר תשע"ג
4 במרס 2013
055/2013

מצאים מתוך סקר הוצאות לשמירה על הסביבה בתעשייה¹, 2010 Findings from the Environmental Expenditure Survey in the manufacture industry, 2010

- ההוצאות לשמירה על הסביבה בתעשייה² הסתכמו בשנת 2010 בכ-2.58 מיליארד ש"ח. מתוכם, הסתכמו ההשקעות בנכסים קבועים בכ-1 מיליארד ש"ח וההוצאות השוטפות בכ-1.58 מיליארד ש"ח.
- הוצאות בתחום הגנה על איכות האוויר והאקלים (39%) והטיפול בשפכים (28%) היוו את רוב ההוצאות לשמירה על הסביבה - 67%.
- עיקר ההוצאות בתחום הגנה על איכות האוויר והאקלים היו בשנת 2010 של ענף החשמל.
- הענפים בעלי ההוצאות הגבוהות ביותר על טיפול בשפכים היו ענפי הכימיקלים, מוצרים כימיים ותעשיית הפלסטיק והגומי.
- השקעות עבור פעולות של פתרון קצה³ (טיפול בזיהום לאחר שנוצר) היוו ב-2010 כ-73% מסך ההשקעות בסביבה, כאשר 27% הושקעו בפעולות של טכנולוגיה נקייה⁴.
- סך ההוצאות לשמירה על הסביבה בתעשייה ב-2010 מהוות כ-0.32% מהתוצר המקומי הגולמי (תמ"ג) לאותה שנה. במדינות האיחוד האירופי (EU27) ממוצע ההוצאות לשמירה על הסביבה בתעשייה (כולל ענף גז ואספקת המים) בשנת 2009 היה כ-0.43% מהתמ"ג.

על סקר הוצאות לשמירה על הסביבה בתעשייה, 2010

לענפי התעשייה והחשמל יש חלק מרכזי בפעילות העסקית במשק, אך גם השפעה מזיקה על הסביבה בתחומים שונים. לכן, מתבצעות בהם פעולות רבות לשם שמירה על הסביבה. על מנת להעריך מהן ההוצאות לשמירה על הסביבה בענפים אלה, ערכה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (הלמ"ס) את סקר "הוצאות לשמירה על הסביבה בתעשייה והחשמל, 2010". סקר קודם בנושא נערך לשנת 2008.

מטרות הסקר היו הערכת ההוצאות הכספיות של ענפי התעשייה והחשמל בשמירה על הסביבה - בפעולות לצמצום הפגיעה באיכות האוויר, איכות המים, איכות הקרקע וכדומה. הסקר נערך על מדגם המונה כ-450 חברות מענפי התעשייה והחשמל המעסיקות לפחות 10 משרות עובדים ואשר היו פעילות בשנת 2010.

¹ כולל חשמל.

² כולל חשמל.

³ פתרונות קצה: שיטות, טכנולוגיות, ציוד ותהליכים שמטרתם לקלוט מזהמים שנוצרו בתהליך הייצור, לטפל בהם או לסלקם וכן למדוד את רמות הזיהום ולבצע בקרה שלהן.

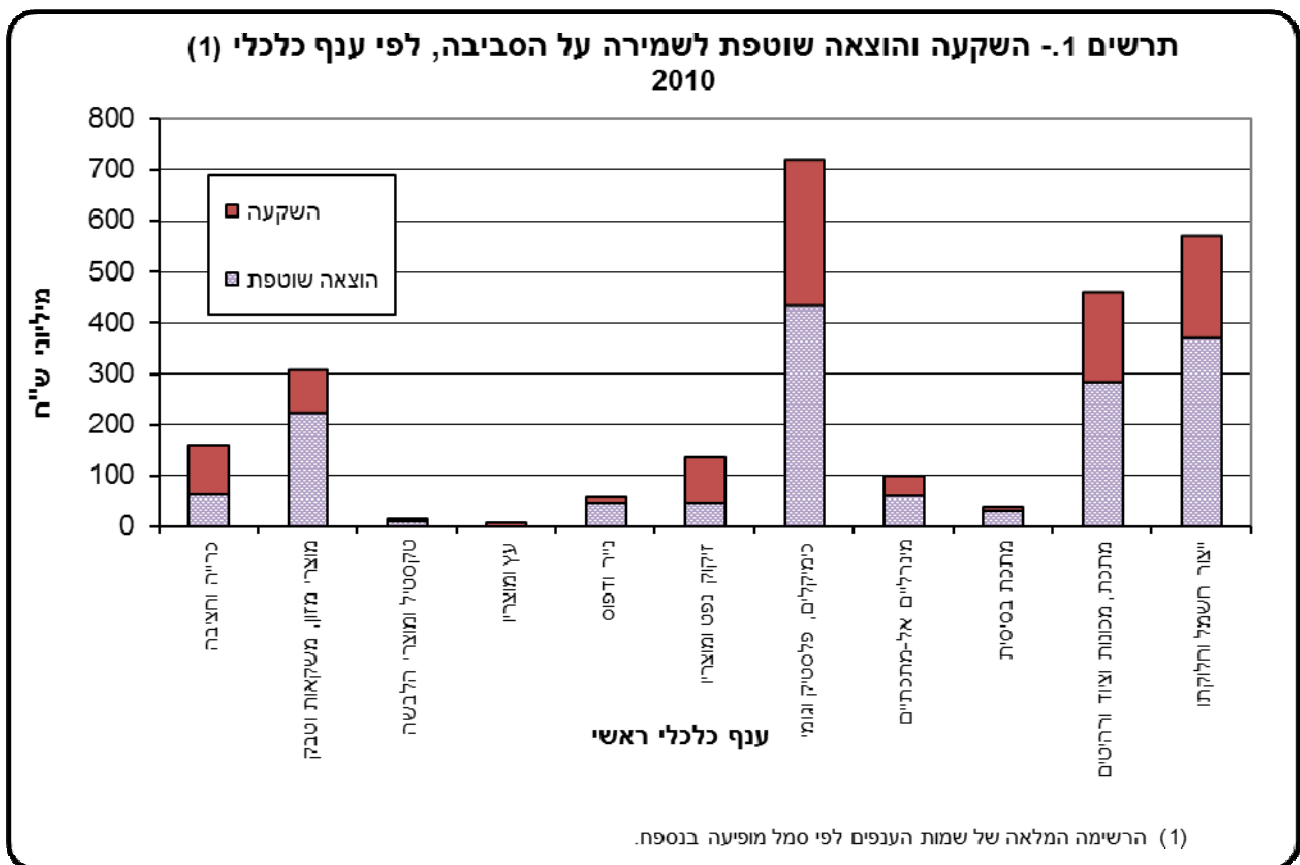
⁴ טכנולוגיות נקיות: שיטות, טכנולוגיות, ציוד ותהליכים שמטרתם למנוע או להפחית במקור את כמות הזיהום הנוצרת. רכיבי הטכנולוגיות הנקיות הם בדרך כלל חלק מתהליך הייצור.

הוצאות לשמירה על הסביבה

כסום ההוצאה להשקעה בנכסים קבועים וההוצאה השוטפת עבור פעולות לשמירה על הסביבה. **פעולות לשמירה על הסביבה** מוגדרות כפעולות שמטרתן העיקרית היא לטפל בזיהום או בפגיעה בסביבה הנגרמים מפעילות עסקית, למנעם, לסלקם או להפחיתם. פעולות אלו כוללות רק פעולות שמטרתן העיקרית היא לשמור על הסביבה, גם אם הן נעשו עקב חקיקה סביבתית כדי לעמוד בדרישות צרכנים או כדי לשפר את התדמית של חברה או של מוצר.

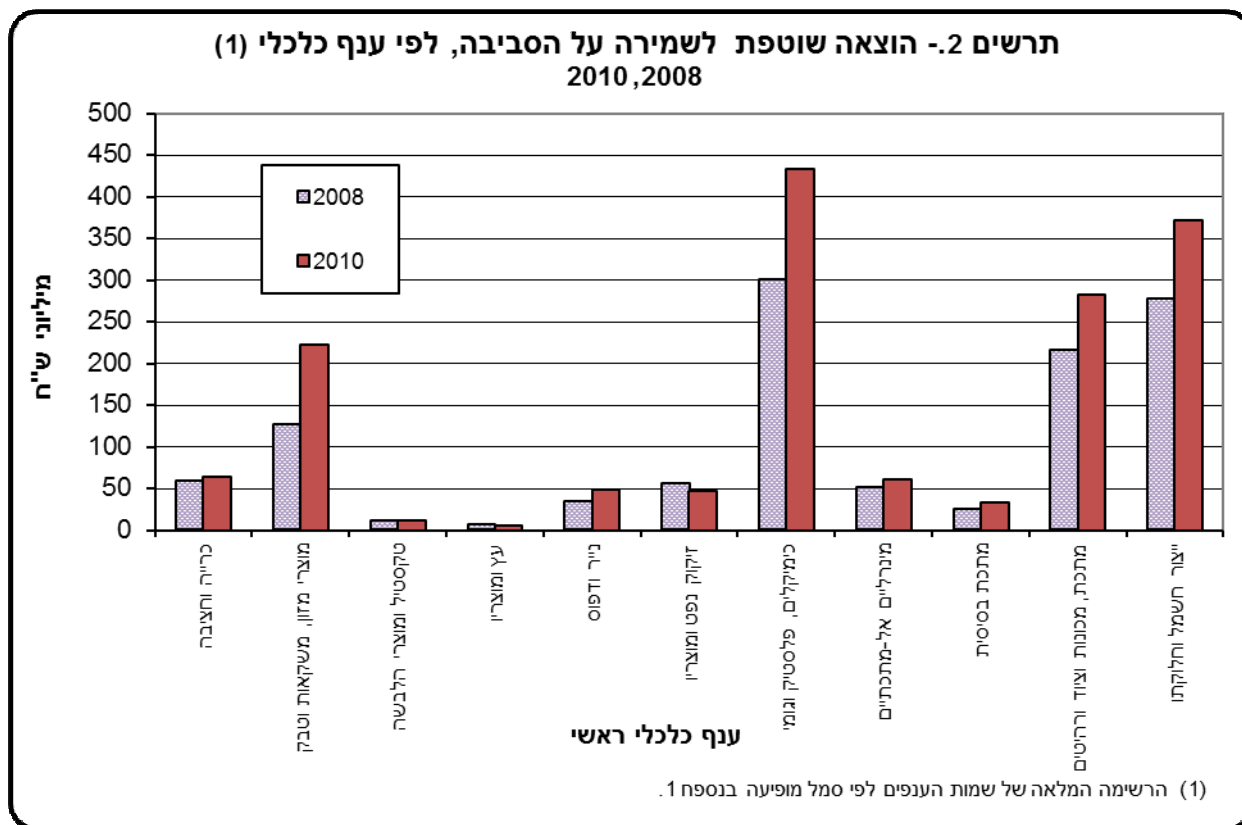
ממצאים עיקריים

בשנת 2010 הסתכמו ההוצאות לשמירה על הסביבה בענפי התעשייה והחשמל ב- 2.6 מיליארדי ש"ח. 1 מיליארד ש"ח, המהווים 39% מתוך סך ההוצאות, הושקעו בנכסים קבועים, ו- 1.6 מיליארדי ש"ח (61%) היו הוצאות שוטפות. תרשים 1 מציג את התפלגות ההוצאות השוטפות מול ההוצאות להשקעות בענפי הכלכלה השונים. ענפי תעשיות הכימיקלים, מוצרים כימיים, ומוצרי פלסטיק וגומי (24-25) הובילו בהוצאות לשמירה על הסביבה. לעומתן, ענפי תעשיית עץ ומוצריו (20) ותעשיות טקסטיל, נעליים ועור (17-19) הוציאו את הסכום הנמוך ביותר לשמירה על הסביבה בשנת 2010.

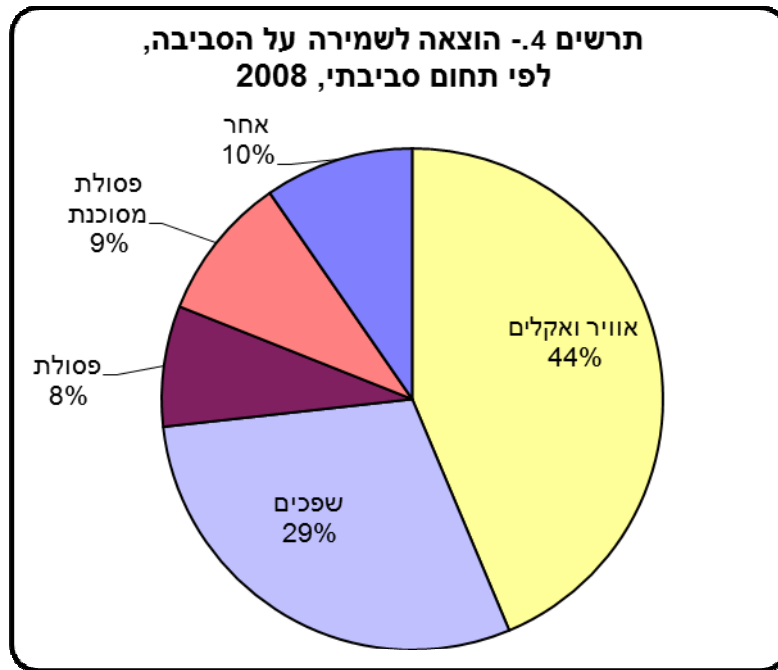
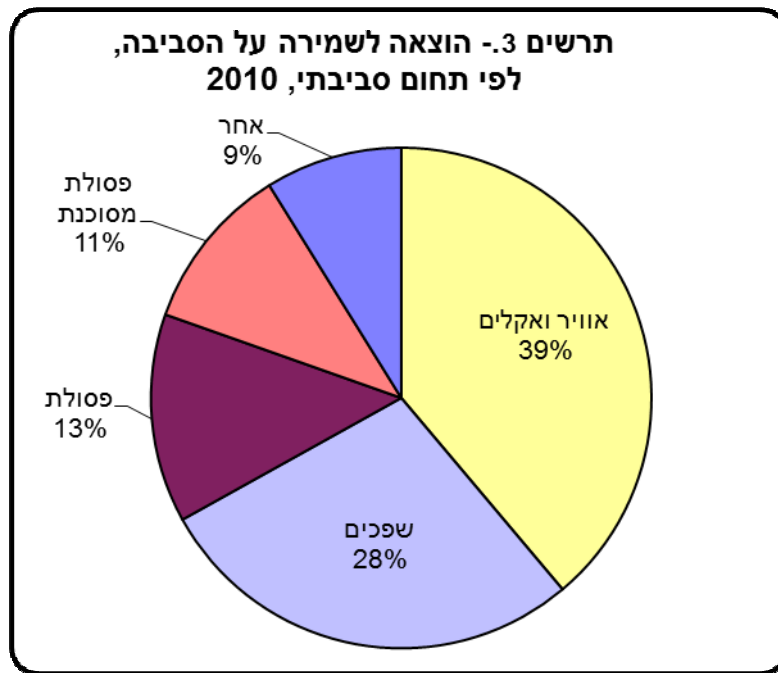
לנתוני תרשים 1

סך ההוצאות להשקעות לשמירה על הסביבה בענפי התעשייה והחשמל מסתכם כאמור בכמיליארד ש"ח, ומהווה כ-6% מסך ההשקעות בענפי התעשייה והחשמל בשנת 2010, לעומת 4% בשנת 2008. בשנת 2010 חלה עלייה בהוצאות השוטפות לעומת שנת 2008 ברוב ענפי הכלכלה (תרשים 2). ניתן לראות כי העלייה הגדולה ביותר בהוצאות השוטפות לשמירה על הסביבה משנת 2008 לשנת 2010, (כ- 70%) הייתה בענף מוצרי המזון המשקאות והטבק (14-16).

לנתוני תרשים 2

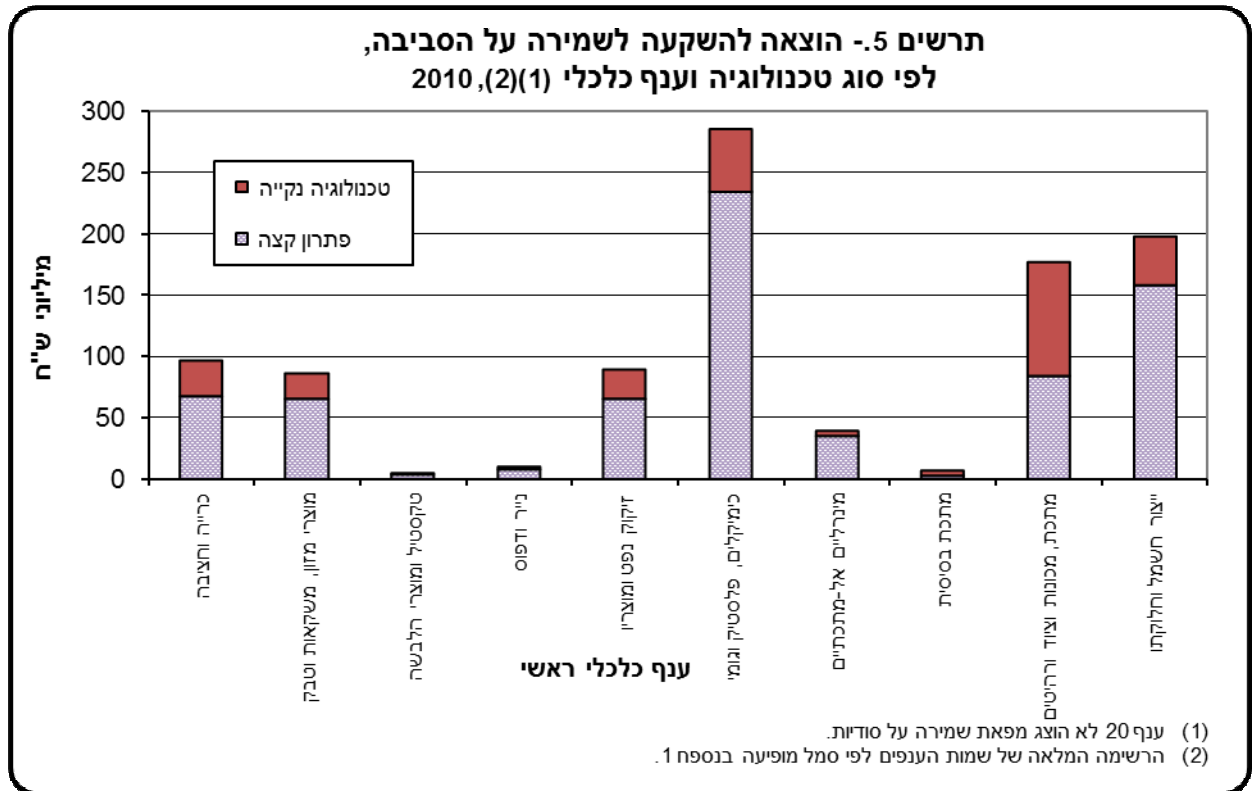
כאשר בוחנים את הנתונים לפי תחום סביבתי (תרשים 3), ניתן לראות כי רוב ההוצאות מתרכזות בתחומים של הגנה על איכות האוויר והאקלים (39%) וטיפול בשפכים (28%). אחריהם מדורג תחום הפסולת (24%), כאשר ההוצאות לטיפול בפסולת מסוכנת (11%) נמוכות במעט מההוצאות לטיפול בפסולת שאינה מסוכנת (13%). בהשוואת נתוני 2010 לנתוני 2008 (תרשים 4), נראה כי כמעט ואין שינוי בהתפלגות ההוצאות בין השנים פרט לעלייה בהוצאות בתחום הפסולת הרגילה והמסוכנת מ- 17% בשנת 2008 ל- 24% בשנת 2010 בשני סוגי הפסולת יחד, והירידה בתחום אוויר ואקלים, מ- 44% בשנת 2008 ל- 39% בשנת 2010.

לנתוני תרשימים 4-3

עיקר ההוצאות בתחום ההגנה על איכות האוויר והאקלים בשנת 2010 היו של ענף החשמל (40). ההוצאות הגבוהות ביותר על טיפול בשפכים היו בתעשיות הכימיקלים, מוצרים כימיים ומוצרי פלסטיק וגומי (25-24) והוצאות הטיפול בפסולת מרוכזות בעיקר בתעשיית מוצרי המזון והמשקאות (16-14).

הסקר בחן, בין היתר, את סוג הטיפול שמאפיין את ההוצאה (סיווג טכנולוגי) - האם ההוצאה היא על פעילות שעושה שימוש בטכנולוגיה נקייה (מניעת הזיהום) או הוצאה על פעילות של פתרון קצה (טיפול בזיהום לאחר שנוצר). הוצאות להשקעות בפתרונות קצה מהוות כ-73% מסך ההשקעות, ואילו כ-27% מסך ההשקעות הן בפתרונות של טכנולוגיה נקייה, אשר הופיעו בעיקר בתעשיות המתכת, מכונות וציוד ורהיטים (28-39) (תרשים 5).

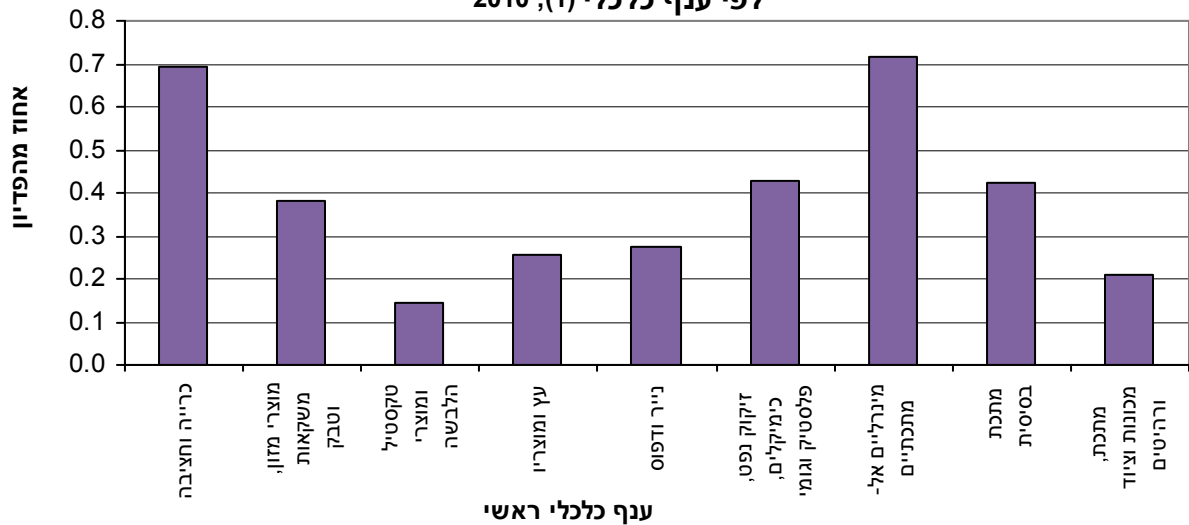
לנתוני תרשים 5

בסקר נשאלו החברות גם על נושא הפדיון (הכנסות), קבלת סובסידיות ומענקים בפעולות לשמירה על הסביבה. לפי ממצאי הסקר, סך הפדיון, הסובסידיות והמענקים שקיבלו החברות עבור פעולות לשמירה על הסביבה, בשנת 2010, הסתכם ב-157 מיליוני ש"ח. רוב הפעולות לשמירה על הסביבה היו בנושא טיפול בפסולת, בעיקר מכירת פסולת למטרות מחזור.

אחוז ההוצאות השוטפות לשמירה על הסביבה, מסך הפדיון³ של ענף התעשייה (ללא חשמל) עמד בממוצע על 0.4%. האחוז הגבוה ביותר של ההוצאות השוטפות לשמירה על הסביבה מסך הפדיון, נמצא בענף מוצרים מינרליים אל-מתכתיים (26) ועמד על 7.1% (תרשים 6).

³ נתוני הפדיון עבור מפעלים המעסיקים 10 משרות שכיר ומעלה נלקחו מתוך: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מדדי תעשייה 2010 – סיכומים שנתיים, פרסום 1480, ירושלים, תשע"ב-2012.

**תרשים 6- הוצאה שוטפת לשמירה על הסביבה מסך הפדיון,
לפי ענף כלכלי (1), 2010**

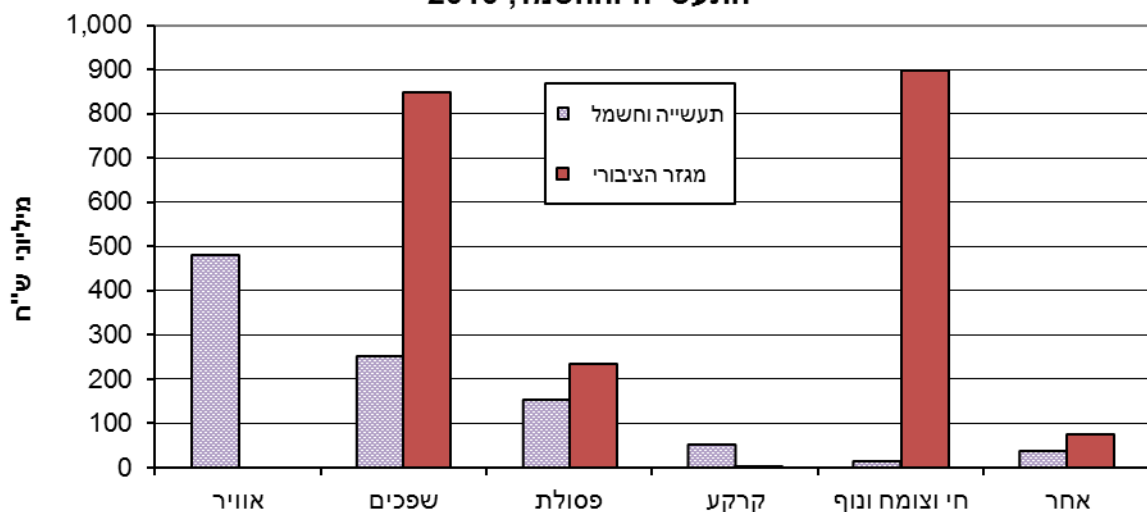

(1) ענף 40 לא הוצג מפאת שמירה על סודיות.
(2) הרשימה המלאה של שמות הענפים לפי סמל מופיעה בנספח 1.

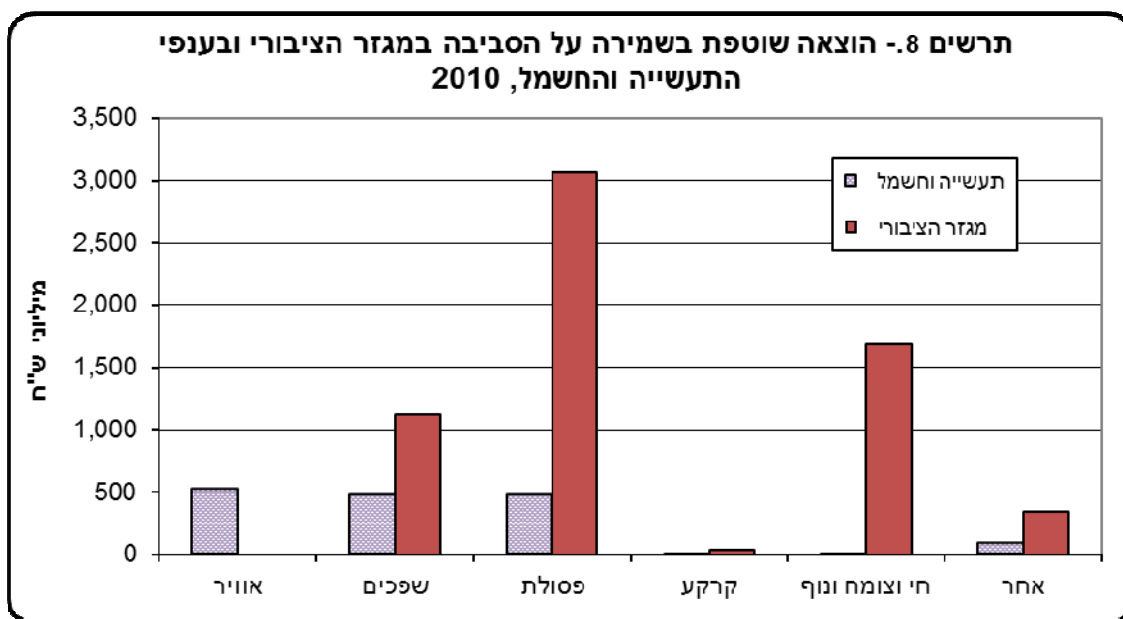
לנתוני תרשים 6

נתוני הוצאה לשמירה על הסביבה במגזר הציבורי מתפרסמים מידי שנה על ידי הלמ"ס בשנתון הסטטיסטי. בתרשימים 7 ו-8 מוצגת השוואה בין ההוצאות להשקעות וההוצאות השוטפות במגזר הציבורי ובענפי התעשייה והחשמל לפי תחום סביבתי. ניתן לראות כי עיקר ההשקעה של המגזר הציבורי היא בתחומי חי וצומח ונוף ובשפכים ובענפי התעשייה והחשמל בעיקר בתחומי האוויר והשפכים. עיקר ההוצאה השוטפת במגזר הציבורי היא בתחום הפסולת ובענפי התעשייה והחשמל ההוצאה השוטפת מתחלקת באופן כמעט שווה בין תחומי האוויר, השפכים והפסולת.

תרשים 7- הוצאה להשקעה בשמירה על הסביבה במגזר הציבורי ובענפי התעשייה והחשמל, 2010

לנתוני תרשים 7

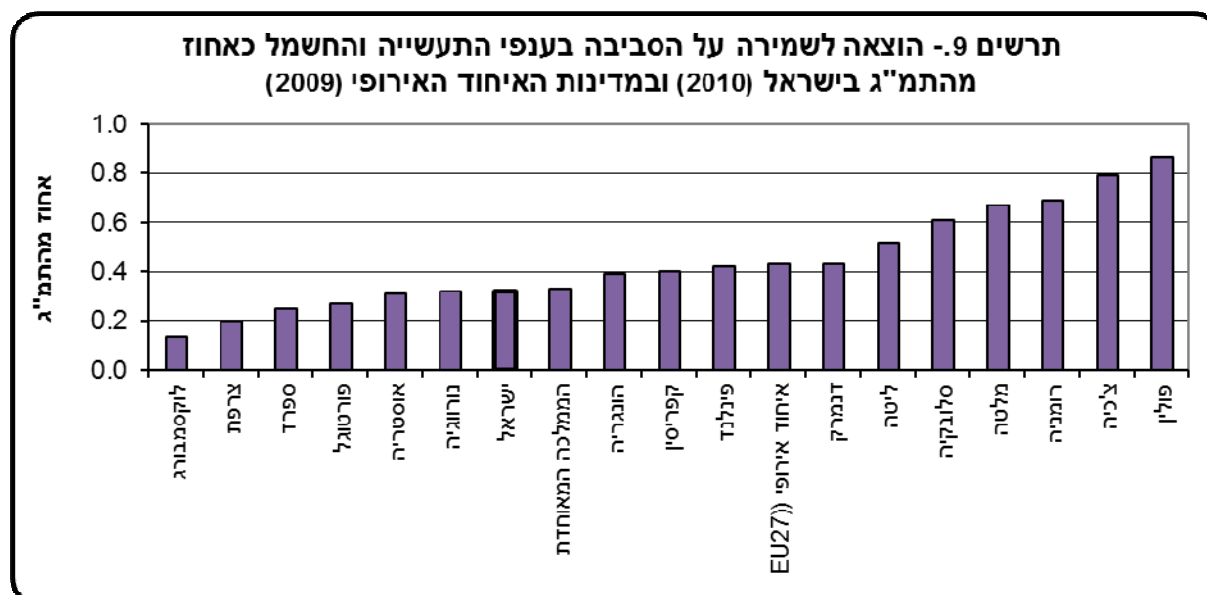

לנתוני תרשים 8

השוואות בין-לאומיות

נתוני ההוצאות לשמירה על הסביבה בענפי התעשייה והחשמל בישראל מתייחסים לשנת 2010. בשל העדר נתונים זמינים, התבצעה השוואה עם נתוני מדינות האיחוד האירופי לשנת 2009.

סך ההוצאות לשמירה על הסביבה בענפי התעשייה והחשמל בישראל היה כ-0.32% מהתוצר המקומי הגולמי (GDP) לשנת 2010. במדינות האיחוד האירופי (EU27)⁴ ממוצע ההוצאות לשמירה על הסביבה בענפי התעשייה והחשמל (כולל ענף הגז ואספקת המים) בשנת 2009 היה כ-0.43% מהתמ"ג (תרשים 9).

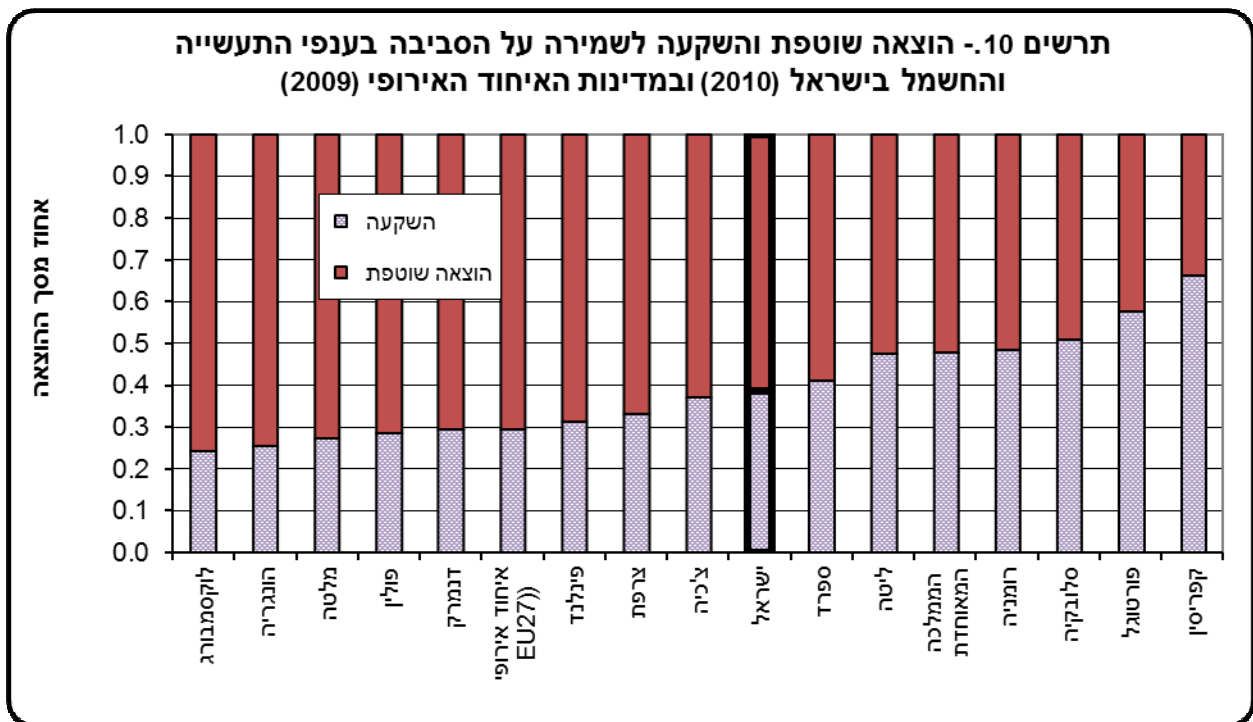
לנתוני תרשים 9

⁴ EU27 - 27 המדינות החברות באיחוד האירופי בשנת 2007.

שיעור ההוצאות לשמירה על הסביבה, מהתוצר בישראל, דומה לשיעור בנורווגיה, בממלכה המאוחדת ובאוסטריה, אך נמוך מהשיעור במדינות מזרח אירופה כדוגמת פולין, סלובקיה וצ'כיה.

תרשים 10 מציג את אחוז ההוצאות לשמירה על הסביבה, מפולג לפי הוצאה להשקעה והוצאה השוטפת, במדינות שונות.

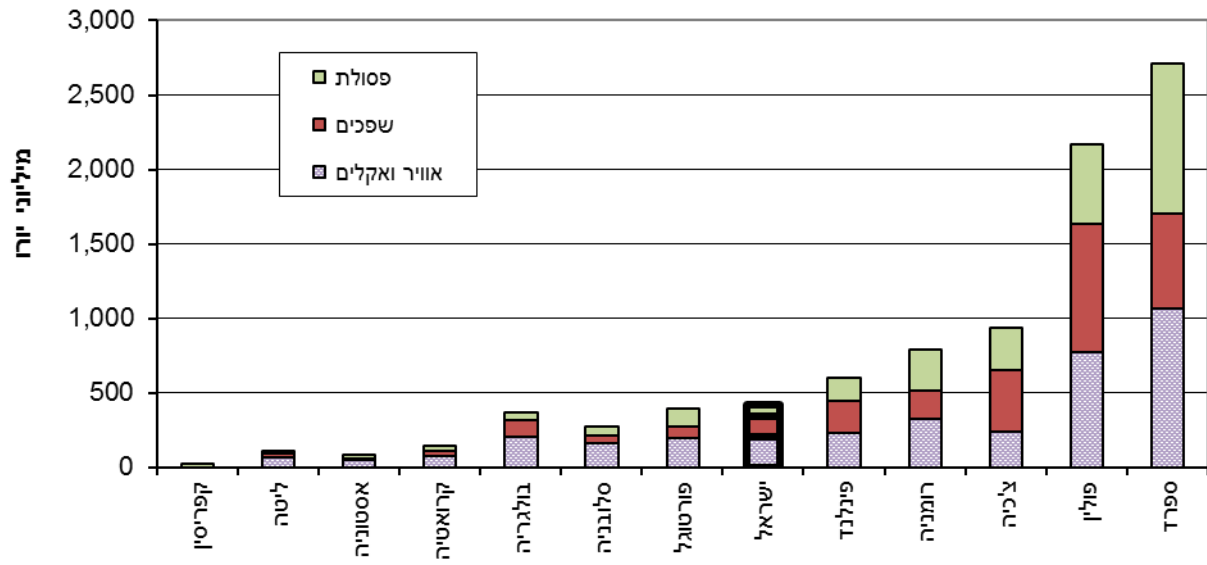
מהתרשים עולה כי היחס בין ההשקעה להוצאה השוטפת בישראל דומה לזה שבצ'כיה ובספרד ושונה ממדינות כגון קפריסין ופורטוגל, שם גבוהה ההשקעה יחסית להוצאה השוטפת וכן מלוקסמבורג והונגריה שהמצב בהן הפוך.

לנתוני תרשים 10

בשנת 2008 הגנה על איכות האוויר והאקלים, טיפול בשפכים וטיפול בפסולת (רגילה ומסוכנת) היוו יחד את עיקר ההוצאה לשמירה על הסביבה בענפי התעשייה והחשמל, הן במדינות האיחוד האירופי השונות (75%) והן בישראל (90%). התפלגות ההוצאות בין תחומי הסביבה העיקריים (אוויר, פסולת ושפכים) מוצגת בתרשים 11.

תרשים 11 - הוצאה לשמירה על הסביבה, לפי תחומי סביבה עיקריים בישראל ובמדינות האיחוד האירופי, 2008

[לנתוני תרשים 11](#)

נספח 1- אוכלוסיית הסקר- סיווג ענפי הכלכלה לענפי הדיווח
 עפ"י הסיווג האחד של ענפי הכלכלה, מהדורה שנייה, 1993, למ"ס

שם	ענפי כלכלה נכללים	ענפי דיווח ל-OECD
כריית פחם והפקתו, הפקת נפט גולמי וגז טבעי, כריית מתכות ויהלומים כרייה וחציבה אחרות	10-13	1
תעשיית מוצרי מזון תעשיית משקאות חריפים וקלים תעשיית מוצרי טבק	14-16	2
תעשיית טקסטיל(תעשיית מוצרי הלבשה) (פרט לסרוגים תעשיית נעליים, עור ומוצרי	17-19	3
עץ ומוצריו (פרט לרהיטים תעשיית)	20	4
תעשיית נייר ומוצריו הוצאה לאור ודפוס	21-22	5
זיקוק נפט ומוצריו ודלק גרעיני וייצור חשמל וחלוקתו	23, 40	6
תעשיית כימיקלים ומוצרים כימיים תעשיית מוצרי פלסטיק וגומי	24-25	7
תעשיית מוצרים מינרלים אל-מתכתיים	26	8
תעשיית מתכת בסיסית	27	9
מוצרי מתכת, מכונות וציוד, רהיטים ואחר: תעשיית מוצרי מתכת (למעט מכונות וציוד) תעשיית מכונות וציוד, תעשיית מכונות למשרד, לחשבונאות ומחשבים, תעשיית כלי הובלה תעשיית מנועים חשמליים ואביזרים לחלוקת חשמל תעשיית רכיבים אלקטרוניים, תעשיית ציוד תקשורת אלקטרוני, תעשיית ציוד תעשייתי לבקרה ולפיקוח, ציוד רפואי ומדעי, תעשיית רהיטים תעשיית תכשיטים וחפצי חן וצורפות, תעשיית מוצרים לנמ"א	28-39	10